

at der i hvad der fra denne Side er fremført med Hensyn til dette Punkt er meget Grundet. Formaliteter troer jeg i det Hele taget kunne drives saa vidt, at de blive til Skade. Den Skade, der navnlig kan opstaae ved at hænge sig i Former paa det Gebeet, her er Tale om, skulde vel bestaae deri, at de Paagjældende saa overordentlig let ledes til at fæste Tanken og Blikket paa det Uvæsentlige, paa Formaliteten, medens Tanken derimod drages bort fra, hvad der er det Væsentlige i den høitidelige og betydningfulde Akt, hvorom der er Spørgsmaal. Dette er en Forestilling, der neppe kan siges at være ubegrundet. Der er virkelig foregaaet Ting, som vidne om, at der vel kunde være Anledning til at frygte for, at man netop ved at beholde mange Formaliteter risikerer, at der lægges Vægt paa de uvæsentlige Former fremfor paa det Væsentlige i selve Sagen. Jeg skal t. Ex. minde om, at i Maret 1842, hvis jeg husker ret, indkom der til Roeskilde Stænderforsamling et Andragende fra forskjellige Geistlige, i hvilket der blev gjort opmærksom paa, hvorledes det ikke var ualmindeligt, at man rundt om i Landet traf paa den Forestilling hos Lægmand, at det skulde gjøre Eden mere eller mindre høitidelig og betydningfuld, efter som det var den store eller den lille Ud-gave af Lovsamlingen, der blev benyttet ved Edens Afslæggelse. Det kunde derfor vel ogsaa være muligt, at man ved at foreskrive en nøi-agtig Sagtagelse af disse færegne Formaliteter for Bøderne kunde aabne Døren for allehaande Spidsfindigheder, hvorved de Paagjældende kunde ønske at dylse deres Samvittighed i Svøn, og at man altsaa netop ved at holde paa disse Formaliteter meget kunde fjerne sig fra det Maal, man vel sagtens har havt for Die ved at foreskrive dem. Dertil kommer, at disse Formaliteter jo ikke ere eens allevegne. I Kjøbenhavn, eller hvor der er en ved en jødiske Menighed ansat Præst, udfordres hans Nærværelse, men hvor dette ikke er Tilfældet, gjør man ikke dette Krav; der kan, som det hedder, en agtbar og veloplyst Jøde være tilstrækkelig. Nu maa det naturligviis strax fremtræde som noget Besyn-derligt, at medens man paa det ene Sted lægger Vægt paa Præstens Nærværelse ved Eds-

fæstelsen, saa skal man paa andre Steder kunne hjælpe sig ham foruden. Man kan maaskee netop derved fremkalde den Forestil-ling hos de Paagjældende, at Eden, aflagt uden Præstens Nærværelse, ikke skulde have saa me-gen Betydning og Hellighed, som naar den blev aflagt i hans Nærværelse. Iøvrigt be-høver jeg vel neppe at gjøre opmærksom paa, at det Hjælpemiddel, man saaledes er thyt til, forsaavidt man ikke har en Præst tilstede, nem-lig denne agtbare og veloplyste Jøde, i og for sig ikke kan ansees altid og paa alle Steder at være Noget, der har Stort at betyde. Efter hvad jeg har tilladt mig at bemærke, og efter hvad der er gjort gjældende om de paagjæl-dende Statsborgeres Opfattelse af dette Spørgs-maal, forekommer det mig, at der kun kunde være Tale om at beholde disse Former og Formaliteter, forsaavidt de virkelig kunde siges at være nødvendige. Staten kan jo ganske vist foreskrive de Former, under hvilke Eden skal aflægges, som den vil, og saaledes, at naar Eden, aflagt paa den foreskrevne Maade, be-findes at være falsk, saa skal Vedkommende isalde Meenedsstraf; men paa den anden Side erkjender jeg naturligviis, at Eden er noget saa overordentlig høitideligt og spiller en saa vigtig Rolle i hele vort Stats- og Retsliv, at det er i høt Grad magtpaaliggende for Staten at ordne Sagen saaledes, at der kan være en saa stor Garanti, som det efter Omstændighe-derne er muligt, for, at Vedkommende, der have aflagt Eden, tilfulde have havt Beridst-hed om Handlingens Betydning. Spørgsmaa-let er derfor, om disse Formers Sagtagelse kan antages at give Akten en større Betydning for den Paagjældende, virkelig at gjøre det edelige Løfte eller det edelige Udsagn mere bindende for ham. Formaliteternes Betydning og Nødvendighed kunde da maaskee først være begrundet deri, at de Paagjældende overhøve-det stode paa et saa lavt Standpunkt, at det maatte ansees nødvendigt at holde sig til disse Formers Sagtagelse for deres Vedkommende. Jeg troer imidlertid, at vi Alle snart ville blive enige om, at noget Saadant kan der ikke være Tale om ligeoverfor vore jødiske Medborgere. Der kunde dernæst være Spørgsmaal om, at deres Religion eller Lærebøger forbrede lige